

The Role Of Identity Within The Framework Of Social Constructivism: The West's Approach To The Russia-Ukraine And Israel-Palestine Conflicts

 Kemal ASİLTÜRK, İnönü University, Malatya, Türkiye

Corresponding Author: *Kemal Asiltürk, asilturk Kemal@gmail.com*

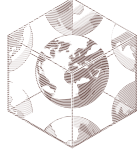
Citation Asiltürk, K. (2026). Sosyal inşacılık çerçevesinde kimliğin rolü: Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarına batı'nın yaklaşımı. *Journal of the Strategic Frontline*, 1,1, 45-59

Received Date: March 27, 2026 / **Accepted Date:** June 1, 2026 / **Published Date:** June 22, 2026

Abstract

This study examines the role of identity in international crises within the framework of social constructivist theory, using the examples of the Russia-Ukraine and Israel-Palestine conflicts. Social constructivism emphasizes that the material elements of states' identities and interests are shaped by social interactions. The study analyzes the approaches of Western states to the Russia-Ukraine and Israel-Palestine conflicts. Russia's attacks on Ukraine are considered a crisis directly affecting the security and identities of Western states. In Western countries, Ukraine is represented as an element of values such as democracy and human rights, while Russia is seen as an authoritarian threat. On the other hand, in the Israel-Palestine conflict, Western states view Israel as a democratic ally while portraying Palestine as the "other." Social constructivist theory demonstrates how states' identities and interests are reconstructed through social interactions in these crises. In light of the reactions to the actions of Russia and Israel, the study examines how Western states protect their identities and maintain normative values. This study evaluates the theoretical framework offered by social constructivism for understanding international crises and examines, through examples, how the identities of actors in the international system are shaped and how these identities influence assessments of international crises. Thus, it attempts to better understand the social and political divisions within the dynamics of the international system.

Keywords: International Relations, Social Constructionism, Identity Construction, Russia-Ukraine Conflict, Israel-Palestine Conflict

Sosyal İnşacılık Çerçevesinde Kimliğin Rolü: Rusya-Ukrayna Ve İsrail-Filistin Çatışmalarına Batı'nın Yaklaşımı

Kemal ASILTÜRK, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Sorumlu Yazar: Kemal Asiltürk, asilturk Kemal@gmail.com

Citation Asiltürk, K. (2026). Sosyal inşacılık çerçevesinde kimliğin rolü: Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarına batı'nın yaklaşımı. *Journal of the Strategic Frontline*, 1,1, 45-59

Geliş Tarihi: Mart 27, 2026 / **Kabul Tarihi:** Haziran 1, 2026 / **Yayın Tarihi:** Haziran 22, 2026

Özet

Bu çalışma, sosyal inşacılık teorisi çerçevesinde uluslararası krizlerde kimliğin rolünü Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin örnekleri üzerinden incelemektedir. Sosyal inşacılık, devletlerin kimlikleri ve çıkarlarının maddi unsurlarının sosyal etkileşimlerle şekillendiğini vurgulamaktadır. Çalışmada, Batılı devletlerin Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarına yönelik yaklaşımları ele alınmıştır. Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırıları, Batılı devletlerin güvenliklerini ve kimliklerini doğrudan etkileyen bir kriz olarak değerlendirilmektedir. Batılı ülkelerde, Ukrayna demokrasi ve insan hakları gibi değerlerin bir unsuru olarak temsil edilirken Rusya otoriter bir tehdit olarak görülmektedir. Öte yandan, İsrail-Filistin çatışmasında Batılı devletler, İsrail'i demokratik müttefiki olarak görürken, Filistin'i "öteki" olarak tasvir etmektedir. Sosyal inşacılık teorisi, bu krizlerde devletlerin kimlikleri ve çıkarlarının sosyal etkileşimlerle nasıl yeniden inşa edildiğini göstermektedir. Rusya ve İsrail'in eylemlerine verilen tepkiler ışığında, Batılı devletlerin kimliklerini nasıl korudukları ve normatif değerleri nasıl sürdürdükleri ele alınmıştır. Çalışma, sosyal inşacılığın uluslararası krizleri anlamada sunduğu kuramsal çerçeveyi değerlendirmekte ve uluslararası sistemdeki aktörlerin kimliklerinin nasıl şekillendiğini, bu kimliklerin uluslararası krizlere yönelik değerlendirmeleri nasıl etkilediğini örnekler üzerinden ele almaktadır. Böylece, uluslararası sistemdeki dinamiklerin sosyal ve politik ayrılıkları daha iyi anlamaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Sosyal İnşacılık, Kimlik İnşası, Rusya-Ukrayna Çatışması, İsrail-Filistin Çatışması

1. GİRİŞ

Bu çalışma, Batılı devletlerin Rusya-Ukrayna Savaşı ile İsrail-Filistin çatışmasına yönelik yaklaşımlarını sosyal inşacılık perspektifinden incelemektedir. Bu teori, Alexander Wendt'in "Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics" başlıklı çalışmasında vurguladığı gibi, devletlerin davranışlarının sadece anarşik bir uluslararası sistemden çok bu sistemdeki kimliklerin, sosyal etkileşimlerin ve karşılıklı algıların bir ürünü olduğunu savunur (Wendt, 1992; 423-425). Buna göre, uluslararası sistemin anarşik yapısı, şartlarının devletleri rekabete ve çatışmaya zorlamaz. Aksine, devletlerin kimlikleri ve diğer devletlerle olan ilişkiler çerçevesi şekillenen bir sistemdir. Bu açıdan bakıldığında, devletin yalnızca maddi çıkarları değil, aynı zamanda sosyal olarak inşa edilen kimlik ve çıkarlarını da dikkate alınmaktadır. Bu bağlamda Rusya otoriter bir tehdit, Ukrayna liberal-demokratik değerlerin savunulduğu bir aktör, İsrail ise demokratik ve stratejik bir müttefik olarak temsil edilirken, Filistin çoğu zaman güvenlik tehdidi ya da 'öteki' kimliğiyle konumlandırılmaktadır. Sosyal inşacılık yaklaşımı, devletlerin çıkarlarını ve kimliklerini, sürekli iletişim içinde gelişme ve dönüşen bir yapı olarak ele alır. Bu teoriye göre, devletler arası dağıtımlar, önceden belirlenmiş çıkarlar ve stratejiler çevresinde değil, kimlikler, normlar ve sosyal pratikler çerçevesinde anlam kazanmaktadır.

Bu çalışmanın temel araştırma sorusu: Batılı devletler, Rusya-Ukrayna Savaşı ile İsrail-Filistin çatışmasını hangi kimliksel, normatif ve söylemsel çerçeveler üzerinden anlamlandırmakta ve bu çerçeveler iki krize yönelik tutum farklılıklarını nasıl açıklamaktadır? Bu soru doğrultusunda çalışma, Batı'nın Ukrayna'yı liberal-demokratik değerlerin ve Avrupa ailesinin parçası olarak; Rusya'yı ise otoriter ve revizyonist bir tehdit olarak konumlandırmasını, İsrail-Filistin çatışmasında ise İsrail'in güvenliğini tarihsel sorumluluk, dinî-kültürel yakınlık ve stratejik müttefiklik bağlamında değerlendirmesini sosyal inşacılık perspektifinden analiz etmektedir.

Makalenin temel argümanı, Batılı devletlerin Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarına yönelik tutumlarının yalnızca jeopolitik çıkarlar veya güvenlik hesaplarıyla açıklanamayacağıdır. Batılı aktörler, Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Ukrayna'yı egemenliği ihlal edilmiş, Avrupa ailesine ait ve liberal-demokratik normları temsil eden bir aktör olarak tanımlamaktadır. Öte yandan Rusya'yı otoriter, saldırgan ve revizyonist bir "öteki" olarak konumlandırmaktadır. Buna karşılık İsrail-Filistin çatışmasında İsrail'in güvenliği, tarihsel sorumluluk, dinî-kültürel yakınlık, stratejik müttefiklik ve terörle mücadele söylemleri üzerinden meşrulaştırılmaktadır. Filistin meselesi ise çoğu zaman Hamas, güvenlik tehdidi ve istikrarsızlık kavramları etrafında çerçevelenmektedir. Bu farklılaşma, Batı'nın kimlik, norm ve çıkar ilişkilerini krizlere göre yeniden inşa ettiğini göstermektedir.

Bu amaçla, sosyal inşacı yaklaşımla Batılı ülkelerin Rusya'nın Ukrayna'ya karşı ve İsrail'in Filistin'e karşı saldırılarına yönelik analizler yapılmıştır. Devletlerin dış politikası, uluslararası sistemdeki kimlik yapılarına dayalı olarak şekillenmekte ve bunların tanımlama biçimleri, diğer devletlerle olan politikalarını belirlemektedir. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ve İsrail'in Filistin'e yönelik saldırıları, Batılı devletlerin kimliklerini ve politikalarını değiştiren iki farklı krizdir. Bu krizler, bir yandan Batılı devletlerin özgürlük, demokrasi ve insan haklarını savunucuları olarak tanımlama kuralları ile bağdaşmakta bir yandan da Batı'nın "öteki" olarak nitelendirdiği devletlerle olan gelişmelerde takındığı tutum belirgin hale gelmektedir. Batılı ülkelerin Rusya ve İsrail'in saldırgan eylemlerine tepkileri farklılık göstermektedir. Sosyal inşacı yaklaşım kimlik inşası ve uluslararası ilişkilerdeki yapı-aktör etkileşimi ile anlam kazanmaktadır.

Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, Batılı devletlerin güvenlik algısı ve kimlik inşası üzerinde doğrudan etkiler

yaratmıştır. Bu durum, NATO'nun Avrupa'nın doğusuna doğru güvenlik planları, Batılı devletlerin Rusya'yı nasıl tanımladıkları ve ona karşı oluşturdukları kolektif güvenlik kimliği ile yakından ilişkili bilgilerdir. Soğuk Savaş sonrasında Batılı devletler, kendilerini demokrasi, özgürlük, insan hakları ve hukuk devleti ilkeleri üzerine kurulu liberal uluslararası düzenin temsilcisi ve koruyucusu olarak konumlandırmıştır. Bu çerçevede, söz konusu değerleri benimsemeyen ya da liberal düzene tehdit oluşturduğu düşünülen devletler "öteki" olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı, Batı tarafından yalnızca bölgesel bir güvenlik sorunu değil, aynı zamanda kendi kimliklerini ve normatif bireylerin savunmada doğurduğu bir kriz olarak görülüyor. Batılı devletlerin Rusya'ya karşı ekonomik yaptırımları ve askeri destek sunmaları, bu kimlik inşasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Bu krizler, sosyal inşacı yaklaşım çerçevesinde devletlerin çıkarlarının ve davranışlarının kimlikleri ve sosyal ilişkilerin şekillendiği büyümenin sürdürülmesindedir.

İsrail'in Filistin'e yönelik saldırılarını da benzer bir perspektiften ele alınmaktadır. ABD, Birleşik Krallık ve bazı Avrupa ülkeleri başta olmak üzere Batılı aktörler, İsrail'i uzun süredir Orta Doğu'da demokratik ve stratejik bir müttefik olarak konumlandırmaktadır. Bu nedenle İsrail'in askerî eylemleri çoğu zaman "meşru savunma" söylemiyle açıklanırken özellikle Hamas'ın eylemleri Batı dünyasında büyük ölçüde "terörizm" kavramı üzerinden tanımlanmaktadır. Ancak bu yaklaşım, Batılı devletlerin İsrail'in tüm politikalarını koşulsuz biçimde desteklediği anlamına gelmemektedir. Avrupa Birliği konseyi terör eylemlerine karışan kişi, grup ve kuruluşlara yönelik yaptırımlar kapsamında Hamas'ı terör örgütü olarak kabul etmekle birlikte İsrail-Filistin meselesinde iki devletli çözümü savunmakta ve zaman zaman İsrail'in askerî uygulamalarını eleştirmektedir (Council of the European Union, 2026). Bu çerçevede Batılı devletlerin İsrail'i meşru ve müttefik bir aktör, Hamas'ı güvenlik tehdidi, Filistin meselesini ise devletleşme, insani haklar ve güvenlik kaygıları arasında şekillenen bir sorun alanı olarak ele alması, sosyal inşacılığın kimlik, meşruiyet ve öteki algısına ilişkin açıklama gücünü göstermektedir. Filistin sorununda Batılı devletlerin tutumu, yalnızca kendilerini 'demokratik değerlerin koruyucusu' olarak tanımlamalarıyla açıklanamaz. Bu tutum, aynı zamanda Avrupa tarihindeki Yahudi karşıtlığı, Holokost'un oluşturduğu tarihsel suçluluk duygusu, Batı toplumlarında İsrail'e yönelik dinî-kültürel yakınlıklar ve İsrail'in güvenliğinin Batılı kimlik algısı içinde özel bir yere yerleştirilmesiyle ilişkilidir. Sosyal inşacılık açısından bakıldığında, bu tarihsel ve kültürel kimlik unsurları zamanla siyasal çıkarlara dönüşmekte ve Batılı devletlerin İsrail'e yönelik politikalarını meşrulaştıran bir çerçeve üretmektedir. Ancak bu tanımlamanın ötesinde, Batılı devletlerin İsrail'in güvenliğine olan desteği, uluslararası siyasette kimliklerin çıkarlarla nasıl bütünleştiğini ve bu kimliklerin uluslararası yapıyı nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

Sosyal inşacı yaklaşım, uluslararası krizlerde kimlik ve çıkarların nasıl sosyal olarak inşa edildiğini açıklamak için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Batılı devletlerin Rusya ve İsrail'e yönelik farklılaşan tutumları, yalnızca jeopolitik çıkarlarla değil, aynı zamanda kimlik, değer ve meşruiyet algılarıyla da ilişkilidir. Bu bağlamda Batılı devletlerin Rusya'yı tehdit, İsrail'i ise müttefik olarak konumlandırması, uluslararası siyasette kimliklerin çıkarları nasıl yönlendirdiğini ve güç politikalarını nasıl yeniden ürettiğini göstermektedir.

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemleri üzerinden karşılaştırmalı vaka analizi ve söylem analizi unsurlarını birlikte kullanılmaktadır. Karşılaştırmalı vaka analizi, Rusya-Ukrayna Savaşı ile İsrail-Filistin çatışmasının Batılı aktörler tarafından nasıl farklı kimliksel ve normatif çerçeveler içinde değerlendirildiğini karşılaştırmak amacıyla tercih edilmiştir. Söylem analizi ise Batılı devletlerin resmî açıklamaları, uluslararası kurum kararları ve Batı medyasında kullanılan haber başlıkları üzerinden kimlik, norm, çıkar, meşruiyet ve "öteki" kavramlarının nasıl üretildiğini incelemek için kullanılmaktadır. Çalışma, iki çatışmayı tarihsel ve siyasal bütünlüğü içinde ele almakla birlikte, temel olarak Batılı aktörlerin bu krizlere ilişkin söylem ve temsil

biçimlerine odaklanmaktadır. Sosyal inşacılık teorisinin bu iki çatışma örneği üzerinden Batı'nın kimliği, çıkar ve politika oluşturma süreçlerini nasıl ele aldığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Wendt'in sosyal inşacılık çerçevesi, devletlerin kimlik ve çıkarlarının sabit ya da önceden belirlenmiş olmadığını, aksine sosyal etkileşimler, normatif kabuller ve karşılıklı algılar içinde sürekli olarak inşa edildiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla çalışmada sosyal inşacılık açısından asıl belirleyici olan aktörlerin birbirlerini hangi kimlikler, normlar ve değerler üzerinden dost, müttefik, tehdit ya da 'öteki' olarak tanımladıklarıdır.

SOSYAL İNŞACILIK VE KİMLİK İNŞASI

1.1. Sosyal İnşacılık

Sosyal İnşacılık düşüncenin felsefi temelleri, bilginin sosyal bir inşa sürecinden oluştuğunu savunan idealist yaklaşımlarda bulunabilir. Immanuel Kant ve G.W. Friedrich Hegel gibi düşünürlerin gelişimini sağladığı idealist felsefe, bilginin yalnızca edilgen bir öğrenme süreci olmadığını, aksine sosyal bir süreçle şekillendiğini vurgular (Topakkaya, 2011; 28-30; Rumelili, 2014; 152). Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle etkisini artıran konstruktivizmin kökenleri, 18. yüzyılda yapılan epistemolojik tartışmalara kadar izlenebilir. Bu bağlamda, İtalyan düşünür Giambattista Vico'nun "*Doğal dünya Tanrı tarafından yaratılmıştır, ancak tarihi dünya insanın eseridir*" sözü anlamlı bir örnek olarak gösterilebilir (Vico, akt: Emeklier, 2011; 160). Bu ifade, insanların ve toplumların sadece devletlerini değil, aynı zamanda kendi tarihlerini de aktif bir şekilde inşa ettiklerini ortaya koyar (Emeklier, 2011; 160). Sosyal İnşacılık, insan bilincine ve bu bilincin dünya üzerindeki etkilerine odaklanan bir yaklaşımdır. Dolayısıyla Uluslararası İlişkilerde ana akım teori olan Realizm, özellikle de neorealizm, genellikle devletler arasındaki güç dengesi ve bu devletlerin davranışlarını askeri güç ve ekonomik kapasiteyle açıklamaya yönelirken, sosyal inşacılık bu maddi odaklı bakış açısını eleştirmiştir. Sosyal İnşacılık perspektifine göre, uluslararası ilişkiler maddi bir alan değil, sosyal bir olgudur. Sosyal ve politik dünya, insan bilincinden bağımsız bir fiziksel varlık ya da maddi bir nesne olarak değil, insan düşüncesi ve etkileşimleri sonucunda inşa edilmiş bir yapı olarak görülmelidir (Battal, 2021; 289-290).

Sosyal İnşacılık, uluslararası ilişkiler sisteminin sosyal bir inşa süreci olduğunu ve norm, kültür ve kimlik gibi kavramların sistemde yer alan aktörlerin dış politikadaki davranışlarını şekillendirmede önemli bir rol oynadığını öne süren bir yaklaşımdır (Ercan ve Altındağ, 2022; 155; Rumelili, 2015; 393). Bu bakış açısının bir yaklaşım olarak sınıflandırılmasının temel nedeni, uluslararası ilişkilerdeki olayların açıklanırken "nedir?" sorusuna odaklanmak yerine, "nasıl mümkün oldu?" sorusunu ele almasıdır. Bu yaklaşım, birbirinden farklı gibi görünen olayların aralarındaki bağlantıları ve altında yatan sosyal dinamikleri ortaya çıkarmaya çalışır. Böylelikle, uluslararası ilişkileri yalnızca maddi güç dinamikleriyle değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel etkileşimlerle de açıklamaktadır (Fierke, 2013; 194). 1980'lerin son dönemlerinden itibaren popüler hale gelen sosyal inşacılık, aslında felsefe, psikoloji, antropoloji ve sosyoloji gibi sosyal bilim dallarının birçoğunda uzun süredir kullanılan bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Uluslararası ilişkilere bu yaklaşım, Nicholas Onuf'un "World of Our Making" (Kurduğumuz Dünya) adlı eserinde "sosyal inşacılık" olarak tanımlanmasıyla dahil olmuştur (Onuf, 1989). Bu eserin ardından, inşacı düşünürler de bu kavramı benimsemiş ve yaygın bir şekilde kullanmaya başlamıştır. Onuf'tan önce, inşacı teorisyenler Anthony Giddens'in yapılandırmacılık yaklaşımından etkilenmişlerdir. İnşacı düşünürler, Uluslararası İlişkilerde kimliklerin çıkarları, çıkarların ise normları ve değerleri şekillendirdiğini savunmaktadır. Bu bağlamda, realizm ve liberalizm gibi rasyonalist teorilerin uluslararası sistemi sabit ve verili bir olgu olarak ele almasına karşı çıkarlar. İnşacılar, uluslararası sistemin ve bu sistemdeki aktörlerin davranışlarının, bir toplumsal inşa sürecinin ürünü olduğunu vurgularlar. Bu perspektif, uluslararası ilişkilerde sosyal dinamiklerin ve tarihsel süreçlerin önemini ön plana çıkarır (Kiraz, 2014; 211).

İki kutuplu dünya sistemi içinde devletlerin daha fazla güvenliklerini sağlamak adına askeri güç unsurlarını daha fazla başvurduğu bir dünya düzeni ile karşı karşıya kaldığı ve 1990'lı yılların başından itibaren soğuk savaşın ortadan kalkması ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte artık yeni güvenlik konseptlerinin tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Sosyal inşacılar, Neo-realist ve neo-liberal teorileri ele alarak rasyonalist teorisyenlerin genellikle sorgusuz kabul ettiği kavramları yeniden değerlendirmişlerdir (Karakas, 2022; 4). Bu eleştirel yaklaşım, Uluslararası İlişkiler disiplini farklı bir perspektiften yorumlayan Sosyal İnşacılığın ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Sosyal İnşacılık iki temel prensip üzerine şekillenmiştir; 1) İnsan topluluklarına ait yapılar, esas olarak ortak düşünceler tarafından şekillendirilir, maddi güçlerin etkisi ise ikincil düzeydedir. 2) Maksatlı aktörlerin kimlikleri ve bu kimliklere bağlı çıkarlar, doğal ve sabit bir veri olarak değil, söz konusu ortak düşünceler tarafından toplumsal olarak inşa edilmiştir (Wendt, 2016; 15).

Reus-Smit'e (1996; 285) göre sosyal inşacılığın uluslararası ilişkiler disiplini öne çıkışı dört temel nedene dayanmaktadır. Reus-Smit, Richard Price ile birlikte kaleme aldığı "*Dangerous Liaisons? Critical International Theory and Constructivism*" başlıklı çalışmada ise bu süreci eleştirel uluslararası ilişkiler teorisi ile konstrüktivizm arasındaki ilişki bağlamında daha geniş bir çerçevede değerlendirmektedir. Bu nedenlerden ilki, rasyonalistlerin kendi dünya siyaseti anlayışlarını yeniden hâkim kılma çabasıyla reflektivistleri, teorik eleştirinin ötesine geçip uluslararası ilişkileri somut bir şekilde analiz etmeye davet etmeleridir. Konstrüktivist yazarlar, bu çağrıyla, rasyonalizmin ötesindeki yaklaşımların açıklayıcı gücünü sergilemek için bir fırsat olarak değerlendirmiştir. İkinci neden, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ortaya çıkan gelişmelerin, neo-realist ve neo-liberal teorilerin öne sürdüğü iddialarla örtüşmemesidir. Bu durum, alternatif yaklaşımlara olan ihtiyacı artırmış ve sosyal inşacılığın doğuşuna zemin hazırlamıştır. Sosyal inşacılar göre Neo-realist ve neo-liberal teoriler, dünya düzeninin yeniden şekillendiği bu yeni sistemi ne öngörebilmiş ne de tam anlamıyla analiz ederek açıklama getirebilmiştir. Bu eksiklik, mevcut teorilerin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmış ve reflektivistlerin meta-teorik eleştirilerden daha geniş bir perspektife yönelmelerine olanak tanımıştır. Üçüncü neden, 1990'ların ikinci yarısından itibaren Kier, Klotz, Lynch, Hall ve Reus-Smit gibi eleştirel yaklaşımları savunan ve bununla birlikte ampirik olarak desteklenmiş teorik gelişim potansiyeline sahip akademisyenlerin ortaya çıkmaya başlamasıdır. Son olarak, rasyonalist bakış açısının yaşadığı başarısızlık nedeniyle rahatsızlık duyan ana akım teorisyenlerin bu yeni yaklaşıma destek verme konusundaki istekliliği, konstrüktivizmin daha kolay kabul edilmesini sağlamıştır (Price ve Reus-Smit, 1998; 259-294).

1.2. Kimlik İnşası

Kimlik kavramı, psikoloji, felsefe, sosyoloji, uluslararası ilişkiler gibi pek çok sosyal bilim alanında kullanılan temel kavramlardan biri olmuştur. Bu bağlamda her disiplin, kimliği kendi perspektifi doğrultusunda yorumlamış, bu da kimliğin ne olduğuna dair ortak bir tanım yapılmasını güçleştirmiştir. Kavramın kökenine bakıldığında, "identity" teriminin Latince "idem" sözcüğünden türediği görülmektedir. "Idem" kelimesi, benzerlik ve devamlılık anlamlarını taşımaktadır. Türkçe bağlamında ise "kimlik" sözcüğü, "kim" kelimesinden türetilmiş olup, bir varlığın neye veya kime ait olduğunu tanımlayan bir kavram olarak kullanılmaktadır. Bu farklı etimolojik ve disiplinler arası yorumlar, kimliğin çok yönlü ve dinamik bir kavram olduğunu göstermektedir (Aydoğdu, 2004; 117).

Sosyal gerçekliğin ve bilginin inşasıyla ilgilenen inşacılar kimliği sosyal ilişkilerle şekillendirmekle birlikte yeniden üretilerek değişimini ve sürekliliğini kazanmakta olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, kimlik, birey ile toplum arasındaki ilişkilerin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle, sosyal yapının dinamik süreçleri kimlikleri inşa etmekte ve bu süreçler kimliklerin değişimini ve devamlılığını sağlamaktadır. İnşacı yaklaşım, kimlik ile devletlerin uluslararası sistemdeki davranışları arasında güçlü bir bağ olduğunu

öne sürmektedir. Devletler, bireyler gibi, sosyal inşa sürecinin bir ürünü olan kimliklere sahiptir. Bu kimlikler, devletlerin dış politika tercihlerini ve çıkarlarını şekillendirebilme potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla, inşacı perspektife göre, devletlerin uluslararası sistemdeki rolü ve davranışları, kimlikleriyle yakından ilişkilidir (Karakaş, 2022; 5-6).

Alexander Wendt'in "Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics" adlı makalesinde dile getirilmiş şekilde, anarşik uluslararası sistemin özellikleri, devletlerin kimlikleri ve çıkarlarının inşasından bağımsız değildir (Wendt, 1992; 396-397). Wendt'e göre anarşi, devletlerin devam eden ilişkileri ve kimlikleri karşılığında anlam kazanır ve şekillenir (Demirtaş, 2015; 170-171). Bu nedenle, uluslararası sistem doğasını, devletlerin davranışlarının dışsal bir yapı olması yerine, aktörlerin sosyal etkileşimleri ve kimlik inşasının sürekli olarak yeniden üretilen bir yapı olarak tanımlanmasının daha doğru olacağını belirtmektedir. Bu noktada kimlik, bir devletin belirli bir uluslararası rolünün benimsenmesini ve buna uygun politikaların geliştirilmesini sağlar. Kimlik, aynı zamanda devletlerin güvenlik anlayışlarını, müttefik ve düşman tanımlarını ve hatta uluslararası sistem anarşik davranışlarına yönelik yaklaşımlarını da şekillendirir. Wendt, devletlerin kimliklerinin sosyal bir yapıya sahip olduğunu ve bu kimliklerin ilişkilerinde gelişip savunulduğunu belirtiyor. Bu türden, kimlikler sabit ya da kalıcı değildir, aksine uluslararası etkileşimlerle sürekli olarak etkinleştirilir ve yeniden oluşturulur (Wendt, 1992; 395-403). Sosyal inşacılık teorisi, uluslararası sistemin anarşik gücü ve devletlerin politikalarını anlamada kültür, kimlik ve yapı üzerinden değerlendirildiği belirtmektedir. Wendt'in teorisi, anarşinin devletlerin kimlikleri ve karşılıklı etkileşimlerinin büyümesinde kullanımını savunarak, kimliklerin ve çıkarların sosyal olarak inşa edildiğini ve değişebileceğini vurguluyor. Bu bağlamda, devletler arası ilişkiler, yalnızca maddi çıkarlarla değil, kimliklerle ve sosyal etkileşimlerle de şekillenir. Bu nedenle, sosyal inşacılık teorisi, kimliklerin çıkarları nasıl yönlendirildiğini ve devletlerin uluslararası sistemdeki konumlarını anlamada önemli bir kuramsal çerçeve sunar.

2. RUSYA-UKRAYNA ÇATIŞMALARINDA KİMLİĞİN ROLÜ

Ukrayna ve Rusya, ortak bir tarih ve kültür paylaşımlarına rağmen, aralarındaki siyasi gerilim çok boyutlu ve uzun süreli bir nitelik taşımaktadır. John Mearsheimer ve Stephen Walt'ın tanımıyla Ukrayna, NATO bloğu ile Rusya arasında bir tampon ülke konumundadır (Mearsheimer, 2014; 10; Samsun, 2022; 7). Bunun yanı sıra, Rus doğal gazının Avrupa'ya taşınmasında sahip olduğu stratejik konum ve Rusya dışında yoğun Rus nüfusunun bulunduğu başlıca coğrafyalardan biri olması, Ukrayna'yı Rusya açısından yalnızca dış politika değil, aynı zamanda enerji güvenliği ve kimlik siyaseti bakımından da kritik bir ülke hâline getirmektedir (Sönmez vd., 2015; 657-658). Bu realist çerçeve, Ukrayna'nın Rusya açısından jeopolitik ve stratejik önemini açıklamakla birlikte Batılı devletlerin Ukrayna meselesine neden yalnızca güç dengesi veya güvenlik hesapları üzerinden yaklaşmadığını tek başına açıklamakta yetersiz kalmaktadır.

Sosyal inşacılık perspektifinden bakıldığında Ukrayna, Avrupa tarafından Rusya ile Batı arasında konumlanan bir tampon ülke olmanın yanı sıra Avrupa kimliği, liberal-demokratik değerler, egemenlik, insan hakları ve hukuk devleti normlarıyla ilişkilendirilen bir aktör olarak görülmektedir. Bu nedenle Avrupa'nın Ukrayna'ya yönelik desteği, yalnızca Rusya'yı dengeleme stratejisinin değil, aynı zamanda Avrupa'nın kendi normatif kimliğini koruma ve yeniden üretme çabasının da bir yansımasıdır. Bu nedenle Ukrayna'nın iç siyasal dengeleri, uzun yıllardır Batı ile bütünleşmeyi savunan aktörler ile Rusya ile yakın ilişkilerin korunmasını önceleyen gruplar arasındaki mücadele ekseninde şekillenmektedir. Bu gerilimin tarihsel kökleri, ülkenin batı kısmının Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, doğu kısmının ise Çarlık Rusyası yönetimi altında bulunmasına dayanmaktadır. Batı Ukrayna'da yaşayan Katolik Ukraynalılar, kimliklerini Avrupa ve Ukrayna ile özdeşleştirirken, doğuda yaşayan Ortodoks halk, kendilerini Slav milletinin bir parçası

olarak tanımlanmaktadır. Bu bölgesel ve kültürel farklılıklar, ülke içindeki siyasi ve toplumsal çatışmaların temel kaynaklarından birini oluşturmaktadır (Samsun, 2022; 7-8; (Sönmez vd., 2015; 660).

Ukrayna'daki krizi, Batı ile Rusya arasındaki güç mücadelesinin bir sonucu olarak değerlendirmek mümkündür. Avrupa'nın önde gelen ülkeleri ve ABD, Rusya'yı çevrelemek ve bölgedeki etkisini zayıflatmak amacıyla çeşitli stratejiler geliştirmiştir. Bu çerçevede, Ukrayna, jeopolitik konumu ve stratejik önemi nedeniyle bu mücadelenin merkezinde yer almaktadır. Batı'nın Ukrayna'yı kendi siyasi ve ekonomik blokuna entegre etme çabaları, Rusya'nın Ukrayna üzerindeki etkisini koruma isteğiyle doğrudan çatışmaktadır. Bu durum, iki taraf arasında derinleşen bir rekabeti ve Ukrayna'da süregelen krizin temel nedenlerini açıklamaktadır (Baharçipek ve Ağır, 2015; 36-37). Rusya'nın 2014 yılında Kırım'ı ilhak etmesiyle başlayan ve 2022'de Ukrayna'ya karşı geniş kapsamlı bir işgalle devam eden süreç, Batılı ülkeler için bir güvenlik tehdidi olarak görülmektedir.

Batılı ülkeler, uzun yıllardır demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti gibi değerlerin savunucusu olarak tanımlanmaktadır. Bu kimlik algısı, uluslararası sistemdeki eylemleri meşrulaştırmak için bir temel oluşturmakta ve bu ülkelerin kendi iç politikalarını, ekonomik ve güvenlik stratejilerini şekillendirmektedir. Rusya-Ukrayna Savaşı bağlamında Batılı ülkeler, Ukrayna'yı yalnızca 'demokratik ve özgürlükçü' değerlerin bir parçası olarak değil, aynı zamanda Batı'nın ve özellikle Avrupa Birliği'nin siyasal ailesine ait bir aktör olarak konumlandırmaktadır. Nitekim Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, 8 Nisan 2022'de Kyiv ziyareti sırasında "Ukrayna Avrupa ailesine aittir" ifadesini kullanmış, Avrupa Konseyi de 23 Haziran 2022'de Ukrayna'ya AB aday ülke statüsü verildiğini açıklamıştır (European Commission, 2022; Council of the European Union, 2022). Bu söylemde kullanılan "aile" kavramı, Ukrayna'nın Batı kimliğiyle ilişkilendirilmesini güçlendirmekte, Rusya ise otoriter, revizyonist ve tehditkâr bir "öteki" olarak tanımlanmaktadır. Bu durum, sosyal inşacılık açısından kimlik, aidiyet ve ötekileştirme süreçlerinin uluslararası krizlerde devletlerin tutumlarını nasıl şekillendirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda Ukrayna meselesi, Batı açısından yalnızca jeopolitik bir güvenlik sorunu değil aynı zamanda Avrupa kimliğinin, liberal-demokratik değerlerin ve normatif düzen anlayışının sınındığı bir kriz alanı olarak anlam kazanmaktadır. Dolayısıyla Batılı devletlerin Ukrayna'ya yönelik desteği, sosyal inşacılık perspektifinden bakıldığında kimliklerin ve normların dış politika tercihlerini nasıl şekillendirdiğini gösteren önemli bir örnek oluşturmaktadır.

3. FİLİSTİN-İSRAİL ÇATIŞMALARINDA KİMLİĞİN ROLÜ

Rusya-Ukrayna Savaşı ile Filistin-İsrail çatışmasını anlamak için her iki krizin de tarihsel, siyasi ve sosyal arka planını dikkate almak gerekmektedir. Rusya-Ukrayna çatışmasının kökleri, ortak tarihsel geçmiş, Sovyet sonrası kimlik arayışları, NATO genişlemesi ve Ukrayna'nın Batı ile Rusya arasında konumlanan jeopolitik önemiyle ilişkilidir. Benzer biçimde Filistin-İsrail çatışmasının kökleri de 20. yüzyıldaki siyasi gelişmelere dayanmakla birlikte, bölgenin dinî ve tarihsel önemi bu sorunun anlaşılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Çatışmanın kökleri 20. yüzyıla dayanmakla birlikte, bölgenin dinî ve tarihsel önemi bu sorunun anlaşılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Filistin, Akdeniz, Mısır, Ürdün, Suriye ve Lübnan ile çevrili olup, Yahudiler, Hristiyanlar ve Müslümanlar için kutsal kabul edilen birçok yeri barındıran bir bölgedir. Coğrafi konumu nedeniyle Afrika ve Asya arasında stratejik bir kavşak olan Filistin, tarih boyunca dinî ve siyasi çatışmaların merkezi olmuştur. 1929'da Batı Duvarı etrafında yaşanan Arap-Yahudi gerginliği, bölgedeki tansiyonu artırmış ve Shaw Komisyonu, artan Yahudi göçünün Arap toplumu üzerinde yarattığı endişenin bu çatışmalara neden olduğunu raporlamıştır. Birinci Dünya Savaşı sonrası İngiliz Mandası altında gelişen Siyonist hareket, 1948'de İsrail'in bağımsızlığını ilan edeceği Yahudi devletinin siyasi, sosyal ve ekonomik temellerini atmıştır. Bu dönemde "Dünya Siyonist Örgütü" tarafından kurulan "Yahudi Ajansı", devlet öncesi

Yahudi otoritesi olarak işlev görmüş ve göçmenlerin topluma entegrasyonunu organize etmiştir. Bu süreçler, bölgedeki güncel çatışmanın tarihsel bağlamını oluşturmaktadır (Canbey, 2024; 137).

İsrail-Filistin meselesi, başta uluslararası ilişkilerdeki başat aktörlerin politikalarını doğrudan etkileyen ve birçok devletin iç ve dış politikalarıyla doğrudan ya da dolaylı bir şekilde bağlantılı olan, yüzyıla yakın bir zamandır çözülemeyen bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Sorunun siyasi, ekonomik, kültürel ve uluslararası boyutları, yalnızca diplomatik ve stratejik alanlarda değil, aynı zamanda sanat ve edebiyat gibi yaratıcı disiplinlerde de önemli bir tema haline gelmiştir. Bu bağlamda, mesele hem bölgesel dinamikleri hem de küresel güç dengelerini şekillendiren çok yönlü bir çatışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır (Altun, 2020; 2009-2010)

Batılı ülkelerin İsrail-Filistin çatışmasındaki rolü, uzun yıllardır devam eden ve jeopolitik, dini, kültürel ve ekonomik unsurları içeren karmaşık bir yapıdadır. Batılı ülkeler, özellikle Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa ülkeleri, İsrail ve Filistin arasındaki çatışmada birleştirme faaliyetlerine sahip olup, uluslararası politikada bir dizi yönlendirme ve müdahale geliştirmiştir. Bu süreçte Batılı ülkelerin tutumları, demokratik değerler ve insan haklarının savunucusu olarak tanımlama çabaları içerisinde İsrail'i bölgedeki "demokratik müttefik" olarak kabul etme eğilimleriyle, Filistin'i ise Hamas üzerinden terörizmle ilişkilendirme veya "öteki" olarak görülmeleriyle şekillenmektedir. Sosyal inşacılık teorisi, Batılı ülkelerin bu çatışmaya yönelik tutumlarını anlamada bize faydalı bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Batılı ülkelerin İsrail'e yönelik tutumu, Soğuk Savaş dönemi ve sonrasındaki dönemle ortaya çıkmaktadır. Özellikle ABD, İsrail'i Orta Doğu'da Batı'nın çıkarlarını koruyan bir ileri karakol olarak görmekte ve bu doğrultuda İsrail'in varlığını garantiye almayı amaçlamaktadır. ABD, İsrail'i askeri, ekonomik ve diplomatik olarak destekleyerek bu ilişkileri sürekli pekiştirmiştir. İsrail'e yönelik bu desteğin arkasında, ABD'nin kendini demokratik değerlerin ve insan haklarının küresel savunucusu olarak görmesi yer almaktadır.

İsrail, Orta Doğu'da demokrasiyle yönetilen az sayıdaki ülkelerin biri olarak Batı için ideolojik bir değer taşımaktadır. Bu çerçevede İsrail'in demokratik yapısı, Batılı ülkeler tarafından İsrail'e yönelik desteği meşrulaştıran unsurlardan biri olarak öne çıkarılmakta, ancak bu destek yalnızca demokrasi söylemiyle sınırlı kalmamaktadır. Tarihsel sorumluluk, dinî-kültürel yakınlık ve güvenlik algısı, Batılı devletlerin İsrail'i meşru ve korunması gereken bir aktör olarak konumlandırmasında önemli rol oynamaktadır. Buna karşılık Filistin meselesi, Batı siyasal söyleminde çoğu zaman terörizm, istikrarsızlık ve güvenlik tehdidi gibi kavramlarla ilişkilendirilmekte, özellikle Hamas'ın Batı dünyasında terör örgütü olarak tanımlanması, Filistin'e yönelik algının güvenlik eksenli biçimde kurulmasına zemin hazırlamaktadır. 11 Eylül saldırıları sonrasında Müslüman toplumlara ve siyasal hareketlere yönelik artan güvensizlik de İsrail-Filistin çatışmasına ilişkin Batılı söylemleri etkilemiş, İsrail çoğu zaman terörizme karşı mücadele eden bir devlet olarak temsil edilirken, İsrail'in güvenlik politikaları "meşru müdafaa" çerçevesinde değerlendirilmiştir (Jamil, 2014; 33). Ayrıca Batı'daki İslamofobik ve oryantalist söylemler, Filistin meselesinin güvenlik ve terörizm ekseninde algılanmasını güçlendirmektedir. 11 Eylül sonrasında Müslüman kimliğinin terörle ilişkilendirilmesi, Filistinlilerin Arap ve Müslüman kimlikleri nedeniyle çoğu zaman 'öteki' olarak konumlandırılmasına zemin hazırlamıştır (Altundal Erkmén, 2022; 426). Buna karşılık Ukraynalıların Avrupa tarafından kültürel ve dinî bakımdan "bizden" kabul edilen mağdurlar olarak temsil edilmesi kimlik temelli seçici bir duyarlılığın üretildiğini göstermektedir. Bu durum, sosyal inşacılık açısından Batılı devletlerin İsrail ve Filistin'e yönelik tutumlarının maddi çıkarların ötesinde kimlik, tarihsel hafıza, dinî-kültürel aidiyet ve ötekileştirme süreçleri üzerinden inşa edildiğini göstermektedir.

4. RUSYA-UKRAYNA VE İSRAİL-FİLİSTİN ÇATIŞMALARININ BATI KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Bu bölümde karşılaştırmalı analiz, üç temel kavramsal eksen üzerinden yürütülmektedir. İlk eksen, Batılı aktörlerin iki krizde tarafları hangi kimliklerle temsil ettiğine ilişkindir. İkinci eksen, meşruiyet söylemleridir. Üçüncü eksen ise ötekileştirme ve güvenikleştirme süreçleridir. Bu çerçevede, iki krize ilişkin haber başlıklarının ve resmi açıklamaların sosyal inşacı bir bakışla analiz edilmesi açısından önem arz etmektedir.

Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmaları, Batılı devletlerin kimliklerinin belirlenmesinde temel bir rol oynayan iki önemli krizdir. Bu iki çatışma, bölgesel farklılıklara rağmen, uluslararası ilişkilerde kimlik ve çıkarların sosyal inşasına yönelik çıkarımlar sunmaktadır. Alexander Wendt'in sosyal inşacılık teorisinde vurgulanan kimlik ve yapı temalarından yola çıkıldığında kimliğin inşasının ve sosyal iletişimlerin Batı'nın dış politika dinamiklerini nasıl analiz edildiği Batı medyalarının yapmış olduğu haberler ile atılmış oldukları başlıklarda da bariz olarak görülmektedir. İsrail-Filistin ve Ukrayna-Rusya çatışmalarını konu alan haber ve başlıklardan bazıları aşağıdaki gibidir. İsrail-Filistin çatışmaları kapsamında Batının yaptığı haberler;

Avrupa Parlamentosu'na verilen önergede, Hamas tarafından 7 Ekim 2023'te İsrail'e düzenlenen saldırı, Orta Doğu'da kritik bir dönüm noktası olarak kaydedildi. Bu saldırılar, cinayet ve kaçırımların yanı sıra, kadınlara yönelik sistematik cinsel şiddeti de içeren bir soykırım girişimi olarak değerlendirildi (European Parliament, 18.01.2024). Kadınlar, İsrail'in varlığını temsil ettikleri gerekçesiyle aşağılanmaya ve yok edilmeye hedef gösterildi. Birleşmiş Milletler, bu saldırıları vahşet olarak nitelendirip 29 Kasım 2023'te resmen tanıdı ve 1 Aralık 2023'te olaylarla ilgili soruşturma başlatılması çağrısında bulundu (United Nations, 04.03.2024). Ancak bu gecikmeli tanıma, hayatta kalanların travmasını derinleştirirken, küresel düzeyde cinsel şiddeti körükleyen bir sessizlik ortamına da yol açtı. Holokost çalışmaları, kadın kurtulanların bu tür korkunç suçları bildirmesinin uzun yıllar alabileceğini gösteriyor, bu da geçmişteki travmatik deneyimlerin günümüzdeki örneklerine ışık tutuyor. (Avrupa Parlamentosu; 18.12.2023). CBC NEWS "7 Ekim saldırılarından bu yana binlerce Yahudi İsrail'i terk etti" başlığıyla yaptığı haberde, hükümet verileri ve son zamanlarda Kanada, İspanya ve Avustralya'ya göç eden ailelerin Associated Press'e yaptığı açıklamalara göre, 7 Ekim'deki saldırının ardından binlerce İsrailli, taşınmanın maddi, duygusal ve sosyal maliyetlerini göze alarak başka ülkelere yerleşmeyi tercih etti (CBC NEWS; 20.12.2024). CNN ise festival alanında düzenlenen anma töreninde acı dolu çığlıkların hâkim olduğunu belirten "7 Ekim 2024 İsrail, Orta Doğu'da savaş sürerken Hamas saldırılarının yıldönümünü amıyor" başlığı ile haber yapmıştır (CNN; 8.10.2024). France24'ün "Hamas'ın 7 Ekim'deki terör saldırıları: İsrail tarihinin en kanlı günü" başlıklı haberinde 7 Ekim 2023 sabahında, Hamas İsrail'in kasabalarına ve askeri üslerine yoğun bir roket ve havan saldırısı başlattı. Hamas'ın silahlı kanadı bu saldırıyı, Kudüs'teki İslam'ın üçüncü en kutsal mekânı olan El-Aksa Camii kompleksine atıfta bulunarak "El-Aksa Tufanı" operasyonu olarak adlandırdı. Bu saldırı, İsrail'in 1948'deki kuruluşundan bu yana gerçekleşen en ölümcül terör eylemlerinden biri olarak kayıtlara geçti. Kanlı saldırı, Yahudilerin kutsal Şabat günüyle ve Sukkot bayramının son gününe denk geldiğinden İsrail halkını hazırlıksız yakaladı. Bu zamanlama, saldırının etkisini daha da artırdı ve ülke genelinde derin bir şok dalgası yarattı. (France24; 7.10.2024).

Ukrayna-Rusya çatışmasına ilişkin Batı kaynaklı resmi açıklamalar ve medya haberleri, Rusya-Ukrayna Savaşı'nı çoğunlukla egemenlik ihlali, savaş suçları, mülteci krizi ve dezenformasyon söylemleri üzerinden ele almaktadır. İngiltere resmi hesabında bulunan "Rusya'nın Ukrayna'yı işgali: İngiltere hükümetinin tepkisi" başlıklı yazıda, Birleşik Krallık ve uluslararası ortakları, Ukrayna'ya destek konusunda kararlı bir tutum sergilemektedir. Birleşik Krallık hükümeti, Ukrayna'ya ekonomik, insani ve savunma amaçlı askeri

yardımlar sağladığını belirtmiştir (GOV.UK; 22.12.2024). Britannica da yayınlanan “Ukrayna mülteci krizi ve Rus savaş suçları” başlıklı haberde, Rusya’nın sivillere yönelik ayırım gözetmeksizin gerçekleştirdiği roket ve topçu saldırıları, milyonlarca Ukraynalının ülkelerinden kaçmasına neden olduğunu, bu saldırıların sivil yerleşim yerlerini hedef alarak geniş çapta yıkıma ve insani krize yol açtığını ve Ukraynalıların güvenliklerini sağlamak amacıyla çevre ülkelere ve daha uzak bölgelere göç etmek zorunda kaldığı ve bu durumun küresel bir mülteci krizine dönüştüğünü belirtmiştir (Britannica; 22.12.2024). Kanada hükümeti resmi hesabında, “Dezenformasyona gerçeklerle karşı koymak - Rusya’nın Ukrayna’yı işgali” başlıklı haberinde Kremlin’in, hedeflerine ulaşmak için uzun süredir dezenformasyon ve propaganda kullandığını, Ukrayna’ya yönelik haksız ve kışkırtılmamış işgalini meşrulaştırmak amacıyla sürekli olarak yalanlar yaymaya devam ettiğini açıklıyor. Kanada Hükümeti istihbaratına dayanan aşağıdaki bilgiler, Rus rejiminin Ukrayna işgaliyle ilgili söylediği bazı yalanlar ve bu yalanların gerçekleriyle ilgili örnekler sunmaktadır. Dezenformasyonun etkisini azaltmak için, bu tür bilgileri nasıl tespit edeceğinizi bilmek ve okuduklarınızı eleştirel bir gözle değerlendirmek son derece önemlidir. Bilgiyi analiz ederken güvenilir kaynaklara başvurmak ve dezenformasyonun yayılmasını önlemek adına doğruluk kontrolü yapmak, bu süreçte bireysel olarak atılabilecek önemli adımlardır. (Canada.ca; 2.12.2024). Avrupa Birliği Diplomatik Servisi “BM Genel Kurulu, Rusya Federasyonu’nun Ukrayna topraklarından tüm askeri güçlerini çekmesini talep ediyor” başlıklı kararda, Uluslararası toplum, Rusya’nın saldırganlığını “en güçlü şekilde kınamakta” ve Ukrayna’nın egemenliğine, bağımsızlığına, birliğine ve toprak bütünlüğüne olan bağlılığını kararlılıkla teyit etmektedir. Ayrıca, Ukrayna’daki insani krizi hafifletmek amacıyla insani yardımın engelsiz bir şekilde ulaştırılabilmesi için çağrılar yapılmaktadır. Bu tutum, hem Ukrayna halkının yaşadığı zorlukları hafifletmeyi hem de uluslararası hukukun temel ilkelerini savunmayı amaçlamaktadır (Eas.europa; 02.03.2022).

Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarının Batı tarafından nasıl algılandığı, hem alınan siyasal kararlarda hem de medya organlarının kullandığı haber başlıklarında belirgin biçimde ortaya çıkmaktadır. İsrail-Filistin çatışmasına ilişkin haberlerde ve resmî açıklamalarda “Hamas” ibaresinin özellikle öne çıkarılması, Batı söyleminde çatışmanın çoğu zaman Filistin meselesinin tarihsel, siyasal ve insani boyutlarından ziyade güvenlik, terörizm ve meşru müdafaa ekseninde taşınmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Batılı ülkelerin kimliklerini ve çıkarlarını nasıl inşa edildiğini ve bu kimliklerin uluslararası sistemdeki çatışma dinamiklerini nasıl şekillendirdiğini göstermektedir. Sosyal inşacılık temel çerçevesi, Batılı ülkeler, bu iki çatışmada kendi normatif kimliklerini koruma ve güçlendirme çabaları içine girmişlerdir. Rusya, Batı için otoriter bir tehdit olarak görülürken, İsrail, Batı’nın demokratik değerleri temsil eden bir müttefik olarak kabul edilmektedir. Bu durum, Batı’nın uluslararası düzeyde ötekileştirme ve kimlik inşa süreçlerini nasıl yönlendirdiğini ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ

Bu çalışma, Batılı devletlerin Rusya-Ukrayna Savaşı’nda Ukrayna’yı Avrupa ailesinin ve liberal-demokratik değerlerin parçası olarak, Rusya’yı ise otoriter ve revizyonist bir “öteki” olarak konumlandırması; İsrail-Filistin çatışmasında ise İsrail’i tarihsel sorumluluk, dinî-kültürel yakınlık ve güvenlik söylemleri üzerinden meşru bir müttefik olarak değerlendirmesi, kimlik ve çıkarların uluslararası normlarla birlikte sosyal olarak inşa edildiğini göstermektedir. Bu çalışma, Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarından hareketle kimlik, çıkar ve uluslararası normların uluslararası sistemde sosyal dinamikler çerçevesinde nasıl şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle sosyal inşacılık, Uluslararası İlişkilerde kimliklerin, normların ve çıkarların belirleyici rolünü merkeze alarak realist ve liberal yaklaşımlardan farklı, tamamlayıcı bir açıklama çerçevesi sunmaktadır.

Batılı devletlerin Rusya ve İsrail'e yönelik tutumları, jeopolitik çıkarların ötesinde, kimlik, çıkar ve değerlerin ortaya çıkmasıyla şekillenmektedir. Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısı, Batılı devletlerin kendi kimliklerini ve güvenlik anlayışlarını yeniden tanımlamalarına yol açmıştır. Bu süreçte kolektif bir kimlik ve normatif değerlerin korunması hedeflenmiştir. Öte yandan İsrail-Filistin çatışmasında Batılı devletler, İsrail'i "demokratik müttefik" olarak görürken, Filistin'i genellikle "öteki" olarak konumlandırmıştır. Bu iki örnekte, uluslararası sistemdeki krizlerin, yalnızca maddi çıkarlarla değil, kimliklerin sosyal olarak inşa edilmesiyle şekillendiği görülmektedir. Alexander Wendt'in teorik çerçeveleri, uluslararası anarşinin devletlerin kimlik ve çıkarlarına dayalı olarak yeniden üretilip öne sürülürken, ele alınan krizler Batılı devletlerin normatif kimliklerini koruma ve destekleme çabalarının uluslararası ilişkilerdeki karar alma süreçlerini nasıl ortaya çıkardığını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak sosyal inşacılık teorisi, Batılı devletlerin Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin çatışmalarına yönelik farklılaşan tutumlarını kimlik, değer, meşruiyet ve çıkar ilişkileri üzerinden anlamlandırmak için güçlü bir analitik çerçeve sunmaktadır. Çünkü uluslararası sistemde aktörlerin davranışları yalnızca askeri güç, jeopolitik çıkar ya da güvenlik hesaplarıyla değil; aynı zamanda kimlik algıları, tarihsel hafıza, normatif değerler ve söylemsel inşalarla şekillenmektedir. Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Batılı aktörlerin Ukrayna'yı egemenliği ihlal edilmiş, Avrupa ailesine ait ve liberal-demokratik değerleri temsil eden bir aktör olarak konumlandırması, Rusya'yı ise saldırgan, otoriter ve revizyonist bir tehdit olarak tanımlaması bu durumu açık biçimde göstermektedir. Buna karşılık İsrail-Filistin çatışmasında Batılı siyasal kararlar ve medya söylemleri, çoğu zaman Hamas'ın 7 Ekim saldırıları, terörizm, meşru müdafaa ve İsrail'in güvenliği ekseninde şekillenmekte, İsrail tarihsel sorumluluk, dinî-kültürel yakınlık ve stratejik müttefiklik bağlamında meşru bir aktör olarak temsil edilmektedir. Bu örnekler, sosyal inşacılığın uluslararası krizlerde kimliklerin, normların ve çıkarların nasıl üretildiğini, medya söylemleri, resmî kararlar ve güvenlik anlatıları yoluyla nasıl yeniden dolaşıma sokulduğunu açıklamada önemli bir kuramsal araç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yönüyle sosyal inşacılık, Batılı devletlerin iki çatışmaya yönelik farklı tutumlarını yalnızca çifte standart veya çıkar siyasetiyle değil, bu çıkarların hangi kimliksel ve normatif zemin üzerinde inşa edildiğiyle birlikte değerlendirmeye imkân tanımaktadır.

Extended Summary

This study examines the differing attitudes of Western states towards the Russia-Ukraine War and the Israel-Palestine conflict within the framework of social constructivism. The study's fundamental starting point is that state behavior in international relations cannot be explained solely by material power, security concerns, or geopolitical interests; identity, norms, values, perceptions of legitimacy, and discourses are also decisive in foreign policy choices. In this context, Alexander Wendt's social constructivist approach is considered as the fundamental theoretical framework that reveals that the interests and identities of states are not fixed or predetermined, but are continuously constructed through social interactions and mutual perceptions.

The study first explains the place of social constructivism in the discipline of international relations and its relationship with identity construction. Social constructivism argues that the international order is shaped within social, historical, and normative processes. According to this perspective, the definition of states as friend, enemy, ally, or threat is not solely related to military capacity or economic interests. How actors interpret each other through identities and values is seen as a significant element determining the direction of foreign policy behavior. When the Russia-Ukrainian War is examined within this theoretical framework, it becomes clear that Western states did not view Ukraine merely as a geopolitical buffer state between Russia and the West. In Western discourse, Ukraine is positioned as an actor whose sovereignty has been violated, belonging to the European family, and representing liberal-democratic values and the rule of law. In contrast, Russia is represented as an "other" authoritarian, aggressive, revisionist, and a threat to the West's normative order. Therefore, the political, economic, humanitarian, and military support that Western states provide to Ukraine is linked not only to security calculations but also to the West's efforts to protect its own identity and normative values. In the Israeli-Palestinian conflict, Western discourse and political stance are shaped by a different identity construction. Israel is often positioned by Western actors as an ally in the Middle East whose strategic and historical responsibility to protect it is paramount, representing democracy. Israel's security is understood through elements such as self-defense, counter-terrorism, religious and cultural affinity, and post-Holocaust historical memory. In contrast, the Palestinian issue is associated with security threats, terrorism, and instability, particularly through the actions of Hamas.

A comparative analysis reveals that the two crises are represented differently through the headlines used in Western media outlets and official statements. While the Russia-Ukraine War is addressed through concepts of war crimes, violations of sovereignty, the refugee crisis, and international law, the Israel-Palestine conflict is primarily addressed through narratives of Hamas, terrorist attacks, Israeli security, and self-defense. This difference demonstrates that the attitudes of Western actors towards these crises cannot be explained solely by self-interest or double standards; rather, these interests are constructed on specific identity-based, historical, and normative grounds.

In conclusion, the study demonstrates that social constructivism offers a powerful explanatory potential for understanding Western attitudes towards the Russia-Ukraine and Israel-Palestine conflicts. The way Western states position Ukraine as "one of us", Russia as "the other", Israel as an "ally" and Palestine as an actor often associated with a security threat demonstrates how identities, norms, and discourses shape foreign policy behavior in international politics. In this respect, the study emphasizes that international crises should be evaluated not only in terms of material interests but also in conjunction with socially constructed identities, historical memory, and discourses of legitimacy.

REFERENCES

- Altun, A. (2020). David Hare'in bakış açısıyla İsrail-Filistin çatışması: Via Dolorosa. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(4), 2009–2017.
- Altundal Erkmen, H. (2022). Yeni "Öteki" Amerikan siyasi söyleminde İslamofobinin onaylanması. *Dini Araştırmalar*. 25 (63), 423-446.
- Aydoğdu, H. (2004). Modern kimlikte öznenin ölümü. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (10), 115-147.
- Baharççek, A., & Ağır, O. (2015). Kırım'ın Rusya Federasyonu'na bağlanmasının Rusya'ya komşu ülkelere olası etkileri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* (52), 29-47.
- Battal, M. (2021). Konstruktivizm ve kimlik: Türkiye'nin Bosna-Hersek Savaşı politikasının incelenmesi. *TroyAcademy*, 6(1), 286-310.
- Britannica. (2026, 30 Mayıs). *The Russian invasion of Ukraine*. <https://www.britannica.com/place/Ukraine/The-Russian-invasion-of-Ukraine> Erişim Tarihi: 30.05.2026
- Canbey, M. (2024). İsrail – Filistin Savaşı'nda uluslararası kuruluşların göstermiş olduğu diplomasi performansının incelenmesi: BM örneği. *Ombudsman Akademik*. Özel Sayı 2 (Gazze), 132-162.
- CBS News. (2024, 20 Aralık). *Thousands of Jews have left Israel since the October 7 attacks*. <https://www.cbsnews.com/news/thousands-jews-leave-israel-after-october-7-attacks/> Erişim Tarihi: 22.12.2024
- CNN. (2024, 8 Ekim). *Israel marks the anniversary of October 7 terror attacks with tears and anger*. Israel marks the anniversary of October 7 Hamas attacks with tears and anger | CNN. Erişim Tarihi: 22.12.2024
- Council of the European Union. (2022). *EU response to Russia's war of aggression against Ukraine*. Council of the European Union. Erişim Tarihi: 22.05.2026
- Council of the European Union. (2026). *Sanctions against terrorism*. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions-against-terrorism/>. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2026
- Demirtaş, B. (2015). İnşacılık. Ş. Kardaş & A. Balcı (Ed.), *Uluslararası ilişkilere giriş* içinde (ss. 167-185). Küre Yayınları.
- Emeklier, B. (2011). Uluslararası İlişkiler Disiplininde Epistemolojik Paradigma Tartışmaları: Post-pozitivist Kuramlar. *Bilge Strateji*. 2(4), 143-192.
- Ercan, M., & Altındağ, N. (2023). Uluslararası ilişkiler disiplininde konstruktivizm teorisi - Avrupa Birliği ve Türkiye üzerine bir inceleme. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 152-161.
- European Commission. (2022, 8 Nisan). *Statement by President von der Leyen with Ukrainian President Zelenskyy on the occasion of the President's visit to Kyiv*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/it/statement_24_4784. Erişim Tarihi: 22.05.2026
- European External Action Service. (2022, 2 Mart). *UN General Assembly demands Russian Federation withdraw all military forces from the territory of Ukraine*. https://www.eeas.europa.eu/eeas/un-general-assembly-demands-russian-federation-withdraw-all-military-forces-territory-ukraine_und_en. Erişim Tarihi: 22.12.2024
- European Parliament. (2023, 18 Aralık). *Sexualised violence in the context of Hamas attacks of 7 October 2023*. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2023-003702_EN.html. Erişim Tarihi: 22.12.2024
- European Parliament. (2024). *Humanitarian situation in Gaza, the need to reach a ceasefire and the risks of regional escalation: European Parliament resolution of 18 January 2024*. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0051_EN.html. Erişim Tarihi: 22.05.2026
- Fierke, K. M. (2013). Constructivism. T. Dunne, M. Kurki, & S. Smith (Ed.), *International relations theories: Discipline and diversity* içinde (ss. 187–204). Oxford University Press.
- France24. (2024, 7 Ekim). *Hamas terrorist attacks on October 7: The deadliest day in Israel's history*. <https://>

- www.france24.com/en/middle-east/20241007-hamas-terrorist-attacks-7-october-deadliest-day-israel-history-anniversary. Erişim Tarihi: 22.12.2024
- GOV.UK. (22.12.2024). *The UK government's response to the Russian invasion of Ukraine*. The UK government's response to the Russian invasion of Ukraine - GOV.UK. Erişim Tarihi: 22.12.2024
- Government of Canada.. (2024, 2 Aralık). *Countering disinformation with facts - Russian invasion of Ukraine*. https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/response_conflict-reponse_conflits/crisis-crisis/ukraine-fact-fait.aspx?lang=eng. Erişim Tarihi: 22.12.2024
- Jamil, U. (2014). Reading power: Muslims in the war on terror discourse. *Islamophobia Studies Journal*, 2(2), 29-42.
- Karakaş, K. (2022). Sosyal inşacılık perspektifinden post Sovyet dönemi Rus dış politikasının incelenmesi: Sırbistan ve Ermenistan örneği, *Uluslararası İlişkiler ve Politika Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1, ss. 1-18.
- Mearsheimer, J. J. (2014). Why the Ukraine crisis is the West's fault: The liberal delusions that provoked Putin. *Foreign Affairs*, 93(5), 77-89.
- Onuf, N. G. (1989). *World of our making: Rules and rule in social theory and international relations*. University of South Carolina Press.
- Price, R., & Reus-Smit, C. (1998). Dangerous liaisons? Critical international theory and constructivism. *European Journal of International Relations*, 4(3), 259-294.
- Reus-Smit, C. (1996). The Constructivist Turn: Critical Theory After the Cold War, *Canberra: Australian National University, Dept. of International Relations*, Working Paper, No. 1996/4.
- Reus-Smit, C. (2005). Constructivism. In S. Burchill, A. Linklater, R. Devetak, J. Donnelly, M. Paterson, C. Reus-Smit, & J. True, *Theories of international relations* (3rd ed., pp. 188-212). Palgrave Macmillan.
- Rumelili, B. (2014). İnşacılık/Konstrüktivizm. E. Balta (Ed.), *Küresel Siyasete Giriş: Kavramlar, Teoriler ve Süreçler içinde* (ss. 151-173). İletişim Yayınları.
- Rumelili, B. (2015). Kimlik. Ş. Kardeş & A. Balcı (Ed.), *Uluslararası İlişkilere Giriş içinde* (ss. 388-397). Küre Yayınları
- Samsun, A. T. (2022). Ukrayna krizinin Avrupa güvenliğine olan etkisi. *EURO Politika* (12), 7-15.
- Sönmez, A. S., Bıçakçı, H., & Yıldırım, C. (2015). Analysis of Russia-Ukraine relations in context of Crimea problem. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(3), 656-670.
- Topakkaya, A. (2011). Alman idealizmi'nde akıl. *Felsefe Dünyası*, 53, 28-40.
- United Nations. (2024). *Mission report: Official visit of the Office of the SRSG-SVC to Israel and the occupied West Bank, 29 January–14 February 2024*. Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict.
- Wendt, A. (1992). Anarchy is what States Make of it: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*, Vol. 46, No. 2 (Spring, 1992), pp. 391-425.
- Wendt, A. (2016). *Uluslararası siyasetin sosyal teorisi* (H. Sarı Ertem & S. G. İhlamur Öner, Çev.). Küre Yayınları.